

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za čertert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za čertert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 23. vinotoka 1868.

List 43.

Svetost cerkve v devetnajstem stoletji.

Sedaj, ko je zunanja stiska sv. Sedeža dosegla že skoro naj večí stopinjo, je osnoval glavar sv. cerkve slovesnost tako velikansko, kakoršnih ima zgodovina le malo pokazati. Sklicali so bili namreč sv. Oče občni cerkveni zbor, pri katerem se bode obravnavalo mnogo verskih zadév in reči, bode se pa razun tega tudi velika množica služabnikov Božjih za svetnike razglasila in njih veliko za zveličane izreklo. Prašam, niso mar vsi ti sveti živi dokaz, da ravno tisti sv. Duh, ki je zidal velikansko poslopje v prvih oznanovavcih sv. vere, nadaljuje še vselej svojo čudežno moč? Izmed teh svetnikov vidimo 20 častitih mučencev, ki so prelili kri za sv. vero; dva spoznovavca, ki sta sv. nauk z apostoljsko gorečnostjo in nadzemeljskim vspehom oznanovala; svetite se dve angeljsko-čisti devici. Mučencev kervave palme, apostoljskih móz ognjeviti jeziki, lilije devic, vse to spričuje neprenehoma, da je vedno pričujoča in delavna tista moč sv. Duha, ktera je napolnila na binkoštni dan aposteljne. Kaj posebnega je, da so zastopani v ti sv. čedi Božjih služabnikov in služabnic glavni narodi keršanstva: Laško, Španjsko, Francosko, Nemško, Slovansko, in dva spoznovavca sta po življenji in smerti prav iz glavnega mesta katoliške edinosti. V drugi versti se nam bode pred oči postavila čeda 205 japonskih mučencev, kateri se bodo o ti priložnosti prišteli zveličanim.

Mnogo so jih že Pij IX o času svojega papeštva za svetnike ali zveličane oklicali, ter s tem katoličane poterdili v veri na vedno svetost sv. cerkve; toda bili so to le svetniki, ki so živeli v preteklih stoletjih. Vsakega poštenega katoličana pa bo gotovo mikalo zvediti, če ima kje tudi naše nesrečno stoletje pokazati kaj sadú svetosti. Tudi naše suhoparno stoletje ni poostalo, temuč plodovito je rodilo sad služabnikov in služabnic Božjih, ki so se po svoji junaški čednosti in čudovitih darovih milosti tako lesketali, da se po postavnem cerkvenem (kanoniškem) presojevanji naj večí cerkvena slava zanje pričakuje. Teh pa je okoli dve sto. Res, lepo število za pol stoletja, in kar je še imenitnejši, v ti versti najdemo vso polnost nebeških milosti in junaških čednosti, ne manj, ko v naj bolj cvetočih časih sv. cerkve, in pri naj slavnihših svetnikih. Lepe cvetke so se razcvetele v vseh stanovih, v svetnem in duhovnem, v samostanskem pa zakonskem, na prestolu pa v koči revnega berača; spoznovavci pa device, mučenci in tihi terpini, vstanovniki redov pa apostoljski možje.

Podal bom tukaj načert le nekterih tacih in pridjal bom tistim, o katerih je gotovo, da po škofovskem presojevanji nasledva papeževo, ime „častitljiv.“ Akoravno pa ni v tem še popolnoma rzsodba za svetost, je vendar toliko znamenj in dokazov, da se smé po pravici

misliti, da je bila dotična oseba z junaškimi čednostmi in čudovitimi darovi milosti obdarovana.

Resnica je, da je skoraj o vseh časih živelo naj več svetnikov na Laškem, Rimskem in v Neapeljnu, res pa je, da je Laško tudi ognjiše hudobij in pregréh. Ognjevita nprav žene Italijana na verhunc dobrega, kakor tudi hudega. Samo za Rim in okolico njegovo se snuje sedaj okoli 10 razsojevanj služabnikov in služabnic Božjih, skoro ravno toliko tudi za Neapelj; — vse to je jasen dokaz, da mesta, od novošegnih liberalcev toliko psovane, ne zaslužijo takega gerdenja, pa se tudi ni bati, da bi jih Bog kedaj zapustil. Kakor mogočna zvezda se leskeče na obnebj keršanskega Rima častitljiva služabnica Božja Ana Marija Tajgi. Rojena leta 1775 v Sieni od pobožnih pa ubožanih staršev, je prišla še majhen otročiček v Rim. Pozneje se je zaročila z Dominikom Tajgi, služabnikom neke palače, ki je z majhnim zaslužkom le revno preživil svojo družino. Ker ji je Bog podaril sedmero otrók, in ker je bil zaslužek pošel, je morala skušati vse reve stiskane družinske matere. V sredi sveta, v sponah zakonskega stanú, na naj nižji stopinji družinstva, poleg vsega truda in dela, je zveršila nalogo in prejela milosti, kakoršne so sicer le najti pri naj večih svetnikih deviškega ali duhovskega stanú.

Poklic k svetosti je prejela v prvem letu zakona; popred je živela sicer pobožno, vendar precej posvetno. Obsvetil jo je žar milosti Božje, in po kratkem boji se je vdala višjemu poklicu, ter je nastopila pot do naj više popolnosti, po kateri je silno napredovala. Po junaškem zatajevanji in mertvenji same sebe si je očistila in spremenila v malem času svoje notranje življenje, in vsa goreča ljubezni Božje se je posvetila Bogu v vedno spravo za grehe svetá. Neizrekljive so bolečine, ktere je neprenehoma terpela z veseljem za čast Božjo in zveličanje duš, pa ravno tako nepopisljivi so tudi sadovi njenih molitev, darovanj, in prizadevanj za spreobrnjenje grešnikov. Bog pa je tudi plačeval in množil gorečnost svoje služabnice s čudovitimi milostmi; neštevilne so njene zamaknjenja, celo pri domačih opravilih, v kuhinji, pri jedi, vse pa brez škode hiševanja. Neprenehoma je prejemale nadzemeljske razsvetljevanja o skrivnostih sv. vere, o prihodnjem življenji in o prihodnosti; zato so se pa tudi osebe vseh stanov k nji zatekale, in tako so zmiraj na novo spoznavali njeno nebeško modrost. Pomoček, po katerem je dobivala takove razsvetljenja v poslednjih 37 letih svojega življenja, je bil ta, da je neprenehoma imela prikazen pričujočnosti Božje v nepopisljivi svetlobi solnca, ktero je bilo obdano s ternjevo krono. Da pa ni tu nikakoršnega slepila, temuč čudoviti milostni darovi, temu nam ni le porok skušena čednost njena, posebno globoka poniž-

nost in trezna priprostost, ampak tudi z neštevilnimi dokazi poterjena resničnost njenih vso človeško vednost presegaajočih naznanil. Kar je prav nenavadnega v zgodovini te svetnice, to, se vé, bo zahtevalo ojstre preiskave pri presojevanji. Zraven tega je bila častitljiva služabnica tudi obdarovana s čudežno močjo, katero je razodevala že v svojem življenji, še bolj pa se je pokazala po njeni smerti. Kar je pa bilo na nji naj lepšega in spodbudnišega, niso njeni čudeži in prerokbe, temuč tihe in blage čednosti v domačem življenji, s kakršnimi ona sedanjim prevzetni čas toliko osramotuje. Vsaki dan so jo obiskovali ljudje naj višega stanu in prašali za svét; popustila pa je kneze in škofe, kadar je njen mož dela vtujen domú prišel, da ga je sprejela in mu postregla. Dasi ravno je imela nadzemeljsko modrost, je vendar bila vselej pripravljena podvreči se velevam in svetom moževim. Ljubila je svojo revšino, in je odbijala vse ponudbe, da bi revni stan kaj spremenila, ker vse zaupanje je stavila le v Boga. „Kako ste vendar priprosti, jaz služim Gospodu, ki je veliko bogatejši od vas“, je odgovorila Ljudoviki, kraljici etrurski, ko ji ta iz ljubezni in spoštovanja ponudi skrinjico polno zlata. Kratko rečem, hotela je posvetiti svojo družino v nizkem in revnem stanu, ne da bi se bila katerikrat čez-nj povzdigala; še celo kadar je opravljala svoje pobožnosti, je bila vsa priprosta in tiha. Ginljivo je brati izrek njenega moža, katerega je sodniji izročil, in v katerem je prav natanko obrisal vse njene čednosti, da-si ni veliko razumel notranjega življenja svoje žene. Pač je zamogel reči, da je zgubil velik zaklad z njo, in ako bi obletel ves svet, ne najdel bi enake svoji ženi. Ko je jela razsajati kolera, je ugrabila tudi Ano Marijo leta 1837.

Kakor je Tajgi s svojim lepim zgledom luč stiskanim družinam in revežem sploh, je pa Marija Kristina pokazala, da imajo tudi plemenitniki v sedanjem spačenem času svojo zastopnico med svetniki. Čast. M. Kristina, piemonška kraljevska hči in pozneje kraljica neapolitanska, je bila rojena l. 1812. Oče njen je bil kralj Viktor Emanuel I, mati pa Marija Terezija, avstrijska. Pobožna mati jo je tako keršansko izredila, da se je mislila po njeni smerti Bogu posvetiti v samostanu in raji služiti na Božjem dvoru, kakor pa na svetnem prestolu kraljevati, le z veliko silo so jo pripravili, da je dala roko Ferdinandu I, kralju napolitanskemu; kakor hitro pa je spoznala v tem zakonu viši poklic, se je poprijela z vso vdanostjo dolžnosti žene in deželne matere. Slavna kraljica naj lepši dežele na svetu, v mladostnem cvetju, oblagodarjena z lepotijami duha in telesa, je znala po besedah aposteljnovih, nečuteča posvetnega veličanstva, vživati svet, kakor bi ga ne živela. Zgodovina ne pripoveduje o nji posebnih samotnosti ali sicer zunanjih znamenj zatajevanja in poniževanja, kakoršnih najdemo pri drugih svetnikih na prestolu. Živela je popolnoma primerno svojemu stanu. Ako se je oblekla v kraljevsko obleko, je to storila le iz čutila dolžnosti, zoper svoje notranje nagnjenje, in vselej naj spodobnejše. Spodobnost je bilo edino, kar je tirjala od šivilje, vse drugo je nji prepustila. Ako se je vdeleževala dvornih obedov ali sicer veselice, je razodevala neprisiljeno prijaznost, vselej pa tirjala to, da ni nobeden kaj ranil keršanske poštenosti. Njena dobrotljivost je bila tako velika, da je včasih, ko je že zadnji cekin izdala, se pritožila z nekakim milim nasmehljajem čez svojo revšino, in tudi delo svojih rok je prodala za berače. Pa le tri leta se je veselil Neapel svoje ljube svete kraljice, kakor jo je ljudstvo imenovalo. Umerla je 31. prosenca 1836, malo dni po rojstvu Frančiška II, sedanjega kralja, ki je njen sin. Slovela je jako njena svetost še ko je bila pri življenji, še bolj pa je narasel

ta slovez po njeni smerti, po neštevilnih čudežih, ki so se zgodili na njenem grobu ali pa na njeno priprošnjo.

(Dalje nasl.)

Mihec Magone.

(Dalje.)

Poglavje X.

Lepi zgledi njegove ljubezni do bližnjega.

Z živo vero, z gorečnostjo, s češenjem do presvete Marije Device je Magonče sklepal prav delavno ljubezen do svojih tovaršev. Vedil je, da skazovanje te čednosti je naj zdatniši pomoček, da pomnožimo ljubezen do Boga. Po tem se je on ravnal v vsaki naj manjši priliki. Nedolžnega veselja se je vdeleževal s toliko navdušenostjo, da ni več vedil, če je v nebesih ali na zemlji. Toda če je vidil katerikrat, da bi se kateri tovaršev rad razveseljeval, mu je precej prepustil delež razvedrila, ki je njega zadeval, ter je bil zadovoljen, da se je zraven veselil. Večkrat sem ga vidil, da je odjenjal od kogljanja ter ga komu drugemu dopustil namesto sebe; večkrat je stopil s štreve, da je tovarše nanje pustil, kateremu je prav prijazno pomagal in ga učil, da bi bilo razvedrilo bolj prijetno in pa brez nevarnosti.

Ako je vidil tovarša žalostnega, se mu je približal, ga za roko prijel, ga božal, in pripovedoval vse, kar je vedil in znal, da bi ga razvedril. Ako pa je zvedil vzrok te britkosti, je gledal poterediti ga s kakim dobrim svetom, in če je mogel, je govoril zanj pri višjih ali pri tistih, ki so mu mogli kaj pomagati.

Kadar je mogel komu kako pritežnost v uku pojasniti, mu v čimur si bodi pomagati, mu vode prinesti, posteljo vravnati, je bilo to zanj veliko veselje. O zimskem času je eden sošolcev imel ozeblino in ni mogel kratkočasiti se in ne spolnovati tako svojih dolžnost, kakor je želel. Magonče mu je z veseljem zapisal šolsko razlago, jo je prepisal, da se je mogla izročiti učeniku; še več, pomagal mu je oblačiti se, popravljal mu je posteljo, in poslednjič mu je dal tudi svoje rokove, da bi se mogel bolj mraza varovati. Kaj še več je premogel storiti mladeneč take starosti? Pri tolikem ognjenem značaju, kakor ga je imel, ga je večkrat premagala neradovoljna jeza; toda dosti mu je bilo reči: „Magonče, kaj počenjaš? ali je to keršansko maševanje?“ — to je bilo dosti ga potolažiti, ponižati tako, da je sam šel tovarša za zamero prosit in ga nagovarjat, da naj se ne spotika nad njegovo neolikano prenačlico.

Res ga je bilo treba perve mesce, ko je bil prišel v Salezijaniše, pogosto opominjati, ko je jeze skipel. Ali s svojo dobro voljo je v kratkem to dosegel, da je premagoval samega sebe, in postal je mirivec tudi še svojih tovaršev. Akoravno so se torej tovarši zavoljo česar si bodi kaj spopadli, se je precej zagnal med prepirljivce, akoravno je bil majhne postave, in iskal je z besedo pa tudi s svojo močjo pomiriti jih. Rekel je večkrat: Mi smo z namom obdarovane bitja, pri nas mora tedaj gospodovati pamet in ne moč. Drugi pot je pristavil: ako bi Bog precej po moči segel, ko se je razžalil, bi nas veliko v trenutku bilo potrebljenih. Ako tedaj vsegamogočni Bog, ko je razžaljen, skazuje usmiljenje in prizanaša tistemu, ki ga z grehom bije, zakaj bi mi revni zémeljski červi ne delali po pameti ter ne prenesli kake zamerze ali tudi kacega zmerjanja, ne pa se kar precej maševali? Tudi je drugim govoril: Mi vsi smo otroci Božji, torej vsi bratje; kdor se zmašuje nad bližnjim, on jenja otrok Božji biti, in po svoji jezi postane satanov sin.

Z dobrim srcem je druge podučeval v keršanskem nauku; s posebno radovoljnostjo je bolnikom stregel, in zlo je prosil, da naj bode tudi po noči pri njih, ka-

dar je bilo potreba. Neki tovarš, ginjen od skerblijivosti, ki mu jo je v veliko priložnostih obilno skazoval, mu je rekel: Kaj ti čem storiti, o dragi Magonče, da ti povrnem za tolike pritežnosti, ktere si imel zavoljo mene? Nič drugega, je odgovoril, kakor če enkrat svojo bolezen Bogu daruješ za pokoro svojih grehov.

Drugi tovarš, hudo razmišljen, je večkrat svojim višjim zamerzo delal. Le ta je bil pa posebej Magončetu priporočen, da naj bi gledal k dobrim mislim ga spreobrniti. Mihec se spravi na to opravilo. Začne si ga za prijatla pridobivati; pridružuje se mu pri vedrilih, daje mu primernih vodil, mu piše opomine v podobi majbnih pismic, in tako se je priserčno sprijaznil z njim; ni mu pa še nič omenil o pobožnem življenji.

Poprijel se je pa priložnosti, ko se je bližal praznik sv. Mihela in ogovoril je Magonče neki dan prijatla tako: Čez tri dni bo praznik sv. Mihela; ti bi mi mogel kako lepo darilo pripraviti. — Kaj pa, da ti ga bom pripravil: le samo žal mi je, da si mi o tem govoril, ker mislil sem, da te bom prehitel.

— Govoriti sem želel od tega, ker bi rad, da bi ta dar bil meni všeč.

— Prav, prav: le povej, pripravljen sem ti postreči, kolikor bo moč.

— Si k temu voljan?

— Sem.

— Ako bi te stalo nekoliko težko, ali bi tudi storil?

— Obljubim ti, storil bom ravno tako.

Želim, da bi mi za dan sv. Mihela pripravil za dar dobro spoved, in ako si k temu pripravljen, tudi dobro Obhajilo.

Po storjenih in ponovljenih zaterdbah si tovarš ni upal zopervati temu prijateljskemu svétu. Podá se, in trije dnevi pred praznikom so se obračali v pobožne opravila. Magonče si je prizadeval, kakor je le mogel, da je prijatla pripravljaj k temu duhovnemu prazniku, in o določenem dnevu sta se približala oba k ss. sakramentom. To je bilo prav posebno všeč višjim, in pa dober zgled tovaršem.

Magonče je ves ta dan preživel v spodobnem veselji s svojim prijatlom. Zvečer pa mu je rekel: Lep praznik sva imela, prav zadovoljen sem, ti si mi res veselje napravil. Zdaj mi pa povej: ali si tudi ti zadovoljen s tem, kar sva ta dan storila?

— Sem, čez vse zadovoljen sem; posebno vesel pa sem zato, ker sem se k temu dobro pripravil. Hvala ti zato povabilo; zdaj pa če imaš kak dober svet zame, ga bom prejel hvaležen.

— Imam še dober dober svet zate; zakaj, kar sva storila, je samo polovica praznika; jaz bi rad, da bi mi ti še drugo polovico darú prinesel. Nekaj časa je, kar tvoje obnašanje ni tako, kakor bi móglo biti, moj dragi prijatelj! Tvoje življenje ni všeč tvojim višjim, žali tvoje rodovince, goljufuje tebe samega, jemlje ti mir serca..., pride dan, ko boš mógel odgovor dati za zgubljeni čas. Tedaj odsihdob daj slovó lenobi, razvedrj se le, pa ne zanemari svojih opravil.

Tovarš, že napol zmagan poprej, je zdaj bil zmagan popolnoma. Postal je Magončetu zvest prijatelj, začel ga posnemati v natančnem spolnovanju dolžnost, in zdaj dela s pridnostjo in čednostjo veselje vsim, kateri so z njim v kaki zavezi.

Tri mesce na Jutrovem.

(Konec tega oddelka.)

XXX.

(Bernard Paskis. Izreki sv. pisma za Mesija.)

(Pisano v avstrijski romarski hiši v Jeruzalemu 12. mal. serp. 1866.)

Ravno zdaj-le sem slišal dogodbo, ki se smé šteti k posebnjšim v človeškem življenji. Pravil mi jo je

zгореj imenovani Bern. Paskis, in zadeva ravno njega samega. Da je pa resnična, mi je priča njegova priprosta osebnost in vse okolišine njegovega silo zamotanega življenja.

Paskis ima neki 31 lét, je pohlevnega, ravnega in zaupljivega duha, čedne zunanje postave, obličje njegovo pa kaže, da je že marsikaj doživel in prestal na zemlji. Po domovini je Moravec iz Nikolsburga, po stanu rokodellec — oženjen ali pa prost, kakor kdo hoče, po rojstvu je bil Izraelec.

Prav mlad še se je v šoli dobro učil hebrejskega jezika in je takrat in pozneje veliko bral sv. pismo stare zaveze, kakor je pri judih navada. Potem se je izučil krajaškega rokodelstva ter šel po širokem svetu že v prvih mladenških letih. Bil je precej let, 5 ali 6, če ne več, v Carjigradu, potem nekaj časa v Tulči, zatem se je podal v daljni Egipt — v Kairo, kjer je več lét živel in delal.

Zastran svojega življenja mi je pravil Bernard: Živel sem posvetno in ne po „talmudu“, kakor judje imajo navado; jedel sem meso (svinjsko), ob sabotah delal, se ne trikratno umival, kar je judom terdo zapovedano itd. Sicer pa mi moje serce ni dopustilo, da bi bil iskal spák in malopridnost, pijančevanja, mesnega poželenja, družin itd. Ko sem prišel v kako mesto, sem poiskal kako družino svoje vere, ondi se pogodil ter plačeval živež in stanovanje s tem, kar sem zaslužil. Delo je bilo moje veselje.

Bil pa je gospodar v Kairi, pri katerem se je bil Bernard vstavil, terdoveren jud, ki je kmali spazil, da njegov gost je mlačen v svoji veri, da si pred jedjo rók ne umiva po judovski šegi itd., in zavoljo tega mu je bilo treba marsiktero preslišati. Tudi ni bilo opominovanje zastonj, kajti skienil je poslednjič in celo zarotil se, da hoče živeti natanko po vsi postavi Gospodovi.

Je pa pri judih terda zapoved, da z osemnajstim letom se mora vsak oženiti. Veliko namreč deržé do poštenega in čistega življenja, in da bi se mladenči v prostem življenji kako ne oskrunili in svojim nečasti ne delali, imajo to zapoved. Tako mi je pravil. Tudi našemu Bernardu je bila prišla ta doba, če ne ga že nekoliko prehitela. Bodi si, kakor koli, judje so tudi nje-ga nagovarjali, da si mora družice življenja poiskati. Kakor pa je Paskis sploh premišljen človek, tako tudi v tej okolišini ni pozabil, da se ne smé vnémarno delati, ako ravno je pri judih zakon razvezljiv, tako namreč, da mož smé ženi razvezno pismo dati, žena pa možu nikoli ne. Menil je, da v Kairi si ne more žene dobiti, ktera bi bila po njegovi misli, in sklene v Bagdad se podati, kjer je ljudstvo še bolj priprosto, in ondi si poiskati žene, s katero bi mogel živeti v božjem strahu in pošteno po Mozesovi postavi.

Res se podá na pot, pride v mesto in pridno dela. Kakor njegovi soverci v Egiptu, tako so ga jeli tudi tukaj na njegovo dolžnost opominjati. Dostaviti moram, da vsaka judovska nevesta na Jutru, ako hoče moža dobiti, mora imeti nekaj tisuč piastrov premoženja, in sicer za tujce, če so tudi boljsega stanú, nekaj manj kot za domače.

Tudi Paskis je bil zadovoljen z ne preveliko doto, katero mu je ponudil terdoveren jud z nevesto vred. Natanko je izprašal nevesto, če ga hoče čisto proste volje vzeti, če je niso starši morebiti k temu silili in pa če ji je vse prav, ker on — ženin nima drugega premoženja razun obleke, ki jo ima na sebi. Z vsim tem je nevesta zadovoljna in Bernard je priženil nekakih 500 piastrov (11 piastrov je 1 gl.) in začel svoje novo življenje.

Kmali pa je spoznal, da mu je njegova mlada nevesta vse preveč judovska. Ne le da se je do njega

vse preveč tuje obnašala ter še pri njem jedla ni, mu le na mizo prinesla in zraven njega stala, ko je jedel, temuč Bernard bi se bil mogel po volji svoje svakovšine pri jedi po jutrodeželsko na tla na pete vsesti in tako prav slabe jedi po ondotni šegi uživati, in veliko veliko družih judovskih in jutrovih sitnosti je imel premagati, katerih nisem mogel vsih zapaziti. In tako bi bilo terpelo še pet let, ker ravno toliko lét mora po svatovšini še vsak ženin ostati v hiši svojega svaka. Ne vém, kako prav da je bilo, dosti je to, da poslednjič sta se ločila. Paskis je še marsikaj preterpel in zlasti z revšino in, zdi se mi, tudi z boleznijo se je boril v Bagdadu. Poslednjič gre zopet po svetu, in pride v Jeruzalem. Sprejét v protestanško bolnišnico, bere, se uči, prevdarja, in postane protestant.

Zmiraj pa se mu dozdeva, da je v protestanstvu nekaj pomanjkljivo, in posebno mu je bilo zoperno, da so protestantje toliko zoper katoličane psovali in zabavljali. O neki priliki pride, zdi se mi, uro popravljat v avstrijski hospic in se soznani s katoliškimi duhovni. Ondi oprasuje to in uno, in ne vém prav kako? zgodilo se je, da se je dal skrivaje v katoličanstvu podučevati, ker v protestanstvu ni pokoja našel; tega pa se je bil tudi prepričal, da judovstvo ni pravo, ker iz sv. pisma je dobro prevedil, da prerokovanja so se mogle davno že spolniti in da je Odrešenik že bil na zemlji. Protestantje so bili njegovo omahovanje spazili in mnogotero počeli, da bi ga od pokatoličenja odvernili; ali on je ostal stanovit, dasiravno v svojo časno zgubo; iskal je resnice, da jo je našel. Bil je nekaj dni kakor v duhovnih vajah in v dan našega odhoda iz Jeruzalema je bil keršen pod pogojo, ko bi ne bil morebiti protestanški kerst prav opravljen.

Da se pa bravci prepričajo, s koliko resnobo je iskal Paskis resnice, naj pristavim tukaj še razkazek nekterih mest iz sv. pisma stare in nove zaveze, ki se ozirajo na Kristusa Odrešenika svetá, in so posebno zmožne tudi slabega katoličana v veri poterditi. Kdor ima sv. pismo, po teh zaznamkih lahko pregleduje in se prepričuje, kako že naj starši bukve sv. pisma od prihodnjega Mesija prerokujejo, kako se je vse nad Jezusom in v sveti katoliški cerkvi spolnovalo in se spolnuje še zmiraj.

Svetopisemski izreki za Mesija.

Stara zaveza.

Nova zaveza.

Človek podoba Božja.

I. Mojz. 1, 26—27. 5, 1.

Greh prvih staršev.

I. Mojz. 36. | Rim. 5, 12. 17. 18. Jan. 3. 8.

Perva obljava Odrešenika.

I. Mojz. 3. 15. Iz. 7, 14. | Mat. 1, 23. Gal. 4, 4. | Hebr. 2, 14.

Odrešenik obljubljen Abrahamu, Izaku, Jakopu.

Abr. I. Mojz. 12, 3. 18, 18. | Djanj. apost. 3, 25. 22, 18. | Gal. 3, 8. in 16.

Iz. I. Mojz. 26, 4.

Jak. I. Mojz. 28, 14. Ps. 72, 17.

Odrešenik iz Judovega rodú.

I. Mojz. 49, 10. | Skriv. razod. sv. Jan. 5, 5. | Hebr. 7, 14.

Odrešenik iz Davidove hiše.

2. Sam. 7, 12—16. 19—29. | Dj. apost. 2, 30.

Adam

I. Mojz. 3, 1. 17. | I. Kor. 15, 47. Mat. 4, 3. | Hebr. 2, 14.

Stara zaveza.

Nova zaveza.

Odrešenik rojen v Betlehemu.

Mih. 5, 2. | Mat. 2, 1—16. Jan. 7, 42.

Čas prihoda Odrešenikovega.

I. Mojz. 49, 10. Dan. 9, 24—27. Hag. 2, 7—8. | Mat. 24, 15—21. Luk. 19, 41—44.

Čudovito rojstvo Odrešenikovo iz Device.

Iz. 7, 14. 9, 6. 7. | Mat. 1, 23. Luk. 1, 30—33. | Jan. 3, 16. 17.

Čuda Odrešenikove.

Iz. 42, 6. 7. | Luk. 7, 20. 21.

Mesija tudi Odrešenik poganov (ajdov).

I. Mojz. 49, 10. Iz. 11, 10. | Rim. 15, 9. 12. Hebr. 4, 1. 2. 49, 6. 52, 10. 15.

Odrešenikova božja pa človeška natora.

Iz. 9, 6. Mih. 5, 2. Ps. 110, 1. | Jan. 1, 1. 2. 10. 30. 14, 10. id. Cah. 13, 7.

Odrešenik zaveržen od svojega ljudstva.

Iz. 53, 3. | Jan. 1, 11. 12.

Odrešenik mora terpeti in umreti za grehe človeštva.

Ps. 16 in 22. 40, 49. Iz. 53. | I. Petr. 2, 21—25. Dan. 9, 26.

Mesijev prihod v Jeruzalem.

Cah. 9. 9. | Luk. 19, 29—38. Jan. 1. 49.

Mesija izdan za 30 srebernikov.

Cah. 11, 12. 13. | Mat. 26, 14—16. 27, 3—10.

Mesija ne bo vidil trohnobe in tretji dan bo od smerti vstal.

Ps. 16, 9. 10. Ozej 6, 2. | I. Kor. 15, 4. Djanj. apost. 2, 30—32. 13, 35—37.

Časti Mesijeve. I. Mesija prerok.

V. Mojz. 18, 15. 18. | Djanj. apost. 3, 22. 7, 37.

II. Mesija mašnik.

Ps. 110, 4. Cah. 6, 13. | Hebr. 5, 5. 6. 6, 20. 7, 19—21.

III. Mesija kralj.

Ps. 2, 6. 8. 110, 1—3. 45, 6. 7. | Mat. 2, 2. 22, 42. Mark. 12, 36.

Mesija imenovan Zemah ali mladika.

Iz. 4, 2. 11, 1. Jer. 23, 5. | Skriv. raz. 5, 5. 22, 16. 33, 15. Cah. 3, 8. 6, 12.

Mesija imenovan vogelni kamen.

Ps. 118, 22. Iz. 28, 16. 8, 14. | Luk. 2, 34. Rim. 9, 33. I. Dan. 2, 34. | Petr. 2, 6—8.

Mesija imenovan angel, ali angel Gospodov, ali angel zaveze.

Sodn. 13, 1—23. Iz. 63, 9. Ozej 12, 4. Mal. 3, 1. I. b. Mojz. 16, 7—14. 22, 11—18. 32, 24. 30. 48, 16. II. b. Mojz. 3, 1—6. 14, 19. 20. 23, 33, 2. Joz. 5, 13. Sodn. 6, 11—24. | Hebr. 6, 13. 14. Djanj. apost. 7, 30. 38. Mat. 3, 10—12.

Človeško serce je grešno.

I. Mojz. 6, 5. 8, 21. Ps. 51, 1. I. Kralj. 8, 46. Jer. 17, 9. 10. Job 14, 4. 5, 12. | Rim. 3, 4. Jan. 3, 6. Rim. 5, 12. Efež. 2, 3.

Pokora pred Bogom.

Ps. 51, 5. 6. Iz. 64, 5—11. | Dj. apost. 2, 37. 38. 3, 19. Jer. 14, 20—22. Dan. 9, 4—19. | Luk. 24, 46. 47.

Stare zaveze.

Nove zaveze.

Obrezanje Gospodovo.

V. Mojz. 10, 16. 30, 6. Jer. | Rim. 2, 28. 29. Kološ. 2, 11.
4, 4. Joel 2, 13.

Bog vabi.

Pregov. 8, 32—36. Iz. 55, | Jan. 7, 37. Razod. 21, 6. 22,
1—9. | 17. 3, 18. 20.

Trojedinost Božja.

Iz. 48, 16. 61, 1.

Stavki stare zaveze, v katerih se govori o sv. Duhu.

I. Mojz. 1, 2. 7, 15. V. Mojz. 34, 9. Iz. 11, 2. 40, 13. 42,
1. 48, 16. 59, 21. 61, 1. 63, 10. II. Sam. 23, 2. Sodn.
3, 10. 6, 34. 11, 29. 13, 25. 14, 6. 19. 15, 14...
Joel 3, 1. 2. 28. Cah. 4, 6. 12, 10. Mih. 2, 7.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. r. O Matici in o slovenskem časopisju nekaj. Doslej je Matica razposlala letos družnikom svojim tri knjige: a) Olikani Slovenec, ki ga je spisal g. J. Vesel v dobri besedi in prijetni obliki, in utegne koristiti posebno slovenski mladini, učencem gimnazijskim, in raznih stanov Slovincem, kateri marajo biti olikani; b) Slovenski Štajer, ktereга spisujejo rodoljubi, in po katerem bode treba, kadar bo doveršen, dopolniti primerno tudi Vojvodstvo kranjsko in koroško; c) Narodni koledar, slovenske Maticе s sporočilom in letopisom.

V četrtek, 15. t. m., je imel odbor XII sejo. Dosedanji predsednik g. L. Toman se je tej častni službi odpovedal, ker ima na druge strani preveliko opravil, s katerimi upa domovini mnogotero koristiti, Matici sami pa se ne utegne darovati, kakor je treba; torej je bil soglasno izvoljen za predsednika g. dr. E. Kosta. Upati smemo, da tolikanj zmožni in marljivi rodoljub bode Matico vspešno vodil, kar se smé tudi posneti iz njegovega dosedanega iskrenega delanja pri tem za Slovence prevažnem društvu. Pervi namestnik njegov ostane g. dr. L. Vončina, drugi pa g. prošt A. Kos, blagajnik dr. Zupanec, tajnik prof. Lesar, knjižničar prof. Vavrú, zapisničar prof. Marn, pregledovavec društvenih prešteev prof. Šolar, ključarja pa gg. Vilhar in Marn. — Dramatično društvo sedaj še ne dobí prošene podpore, ker odložena je bila ta reč, da se odloči v deželnem odboru in društvo samo očitno skaže. — Ker se ni uslišala prošnja, da bi se česki jezik posebej razlagal gimnazijskim učencem, in se tega tudi v prihodnje skoraj nadjati ni, tudi ni upati, da bi se „Slovnica českega jezika“, ktero je založila slov. Matica, kej razprodajala, toraj je na prošnjo prof. Marna sklenil Maticin odbor, da se sto zvezkov omenjene slovnice, kakor tudi nekaj „Vojvodstva kranjskega in koroškega, Štirih letnih časov in Rudninoslovja“, podari pridnim in marljivim slovenskim učencem ljubljanske gimnazije, kar je vse hvale vredno. — Sklenjeno je bilo tudi, da se odslej — seje in zbori Maticini veršijo v čitavniški dvorani, ne v mestni hiši, kakor doslej. —

Kaj nam bode dala Matica v prihodnje? — To se popolnoma določilo še ni. Obétajo se v kratkem poezije Vodnikove. Spisuje se slovensko-hrovaško-serbska slovnica, in dušeslovje ali psihologija. Schödlerjeva knjiga „Buch der Natur“ se je izročila verlim pisateljem, da jo poslovenijo, in izhajala bode menda po zvezkih ali posamnih delih, kakor slovenski Štajer. — Koseski hoče vse svoje spise že natisnjene in nekatere še ne priobčene dati slov. Matici; enako je naznanil učeni jezikoslovec g. O. Caf, da bode Matica slovenska pravna naslednica vseh njegovih slovenskih in slovanskih spisov. Profesorja Šuman in Majciger hočeta sestaviti Slovenski

narodopis, ki bo po svoje namestoval Šafarikove starožitnosti na podlagi novejših preiskav. Sprejela je razun tega Stanko Vrazovo slovensko zapustnino književno, s ktero hoče skleniti posebno nabiro narodnega blaga itd. itd.

Vidi se iz tega, da se Matica oživlja in uterjuje, in kakor se gibljejo slovenski pisatelji, tako napreduje tudi Matica. Delajte, delajte! to je njen klic, in marljivim delavcem ponuja primerno plačilo. Brez dvombe bi podpirala rada tudi vsakoršne narodne umetnije, ktere pospešujejo pravo narodovo omiko. Prav priskutno pa je brati sem ter tje prazno čenčanje o pravilih, o sostavi itd. slov. Maticе. To so čenče za „Tagblatt“, ne pa za naše časništvo. Za to je bil občni zbor, in pravila prej razglašene, in tedaj je molčal naslednjič prebistri kritik! Ravno tako zoperno je brati ujedanje med slov. časopisjem; ali nas ne grizejo drugi zadosti? Zakaj bi se še sami med seboj? To je nespametno, škodljivo, dostikrat nepravilno. Bojevati se nam je s tujimi časnikarji, nikar si med seboj pred svetom toliko ne očitajmo napak in pomanjkljivosti, brez katerih ni nobena človeška reč. Iz več krajev in od prav veljavnih osebnost smo slišali prav rezo grajanje zoper domače napadanja, zlasti od ene strani. Ako potihnejo vnanji nasprotniki, se ložej in večkrat pogledamo med seboj in si povémo, kar je prav, po prijateljsko; dotlej pa — poterpljenje, kolikor je mogoče.

Na Igu poleg Ljubljane, 14. dne vinotoka. — Dve bolj redke slovesnosti obhajala je v kratkem izanška fara; prvo bolj žalostno, drugo toliko bolj slovesno in veselo. 27. kimovca so se namreč poslovili in našo faro za vselej zapustili vis. č. g. fajm. Francišek Prusnik, kateri so tukaj neutrudljivo delali v vinogradu Gospodovem celih pet in dvajset let, ter se preselili v Novo mesto za kanonika. Služili so ta dan še zadnjič peto sv. mašo, pri kateri sta jim še zadnjikrat stregla domača gg. kaplana. Med pridigo: „Rad grem, in nerad grem od vas,“ se je solzilo marsiktero oko, zlasti ko so bolj natanko pojasnovali vzroke in dogodke, ktere so v svojem pet in dvajset letnem pastirstvu doživeli, in kateri njih odhod njim lajšajo, kateri ga pa obtežujejo. Še bolj ginljiv je pa bil dan njih odhoda. Ta dan se je zbrala obilna množica farmanov, da bi jih še zadnjikrat vidili, ter se poslovili s svojim ljubim in skerbnim dušnim očetom in dobrotnikom. Ko se vis. čast. gospod iz sobe prikažejo, da bi se vsedli in za vselej odpeljali iz naše fare, in ko se zraven zvonovi premilo iz lin belega turna oglasé, da bi jim še v zadnje zapeli, tačas zažene zbrana množica glasen jok; vse se gnjete, da bi še enkrat odhajajočemu g. očetu roko poljubilo, ter se z njimi za vselej poslovilo. S solznim in milim očesom gleda množica za vozom, da ji spred oči zgine, potem se pa žalostna domú povrača, odhajajočemu gospodu skozi in skozi vse dobro želeča. Sedaj nas sicer ločijo hribi in doline od Vas, ali misli naše so pri Vas, in v živem spominu bo ostalo, kar ste tukaj dobrega storili; ljubi Bog naj Vam poverne!

Osamela izanška fara ni bila dolgo brez pastirja. 9. t. m. so že začeli vaščanje priprave delati, da bi kolikor mogoče slovesno in častno sprejeli novega gosp. fajmoštra, bivšega semeniškega podvodja, prečast. g. Jožefa Hočevvar-ja. Več slavolokov s primernimi napisi, mnogo zalo okinčanih velikih, in veliko manjših mlajev je bilo postavljenih ob poti, po kateri so imeli iti novi g. fajmošter. V saboto kmali po tretji uri zbrala se je na koncu vasi šolska mladina lepo praznično opravljena z venci v roki, kakor tudi srenjsko predstojništvo in mnogo ljudstva pričakovat novega pastirja. Kmalu po četrti uri naznanja mogočen strel in lepo vbrano priterkavanje, da se pričakovani gospod bliža. Kmalu

smo jih imeli med seboj, spremljane od vis. čast. g. dr. Čebašek-a, in enega domačih gg. kaplanov. Gospodje stopijo z voza, vozovi zderdrajo naprej; potem se pa vse približa gosp. fajmoštru, ter jih prijazno pozdravlja, cerkvena strežaja povzdigneta zastavi, in vse v lepem redu po zalo okinčani poti med mogočnim streljanjem in vbranim priterkovanjem gre počasi proti cerkvi. Pri cerkvenih vratih je čakal drugi gosp. kaplan s kropilom, ktereга podá prišlemu gosp. fajmoštru, in kateri potem nazoče ljudstvo pokropé. Sedaj se glasé orglje, in ko gospod pokleknejo pred véliki altar počastit presv. Reš. Telo, zapojó na kori nalašč za to slovesnost sostavljeno pesem: „Pozdravljen bodi naš pastir!“ Nato opravi prvi g. kaplan litanije z blagoslovom; poslednjič spremi ljudstvo g. fajmoštra v duhovsko hišo.

V nedeljo zjutraj na vse zgodaj pa nas je zbudilo sspanja mogočno streljanje in veselo priterkovanje, nam naznanjaje, da se je približal doželeno pričakovani dan: „vpeljevanje novega gosp. fajmoštra.“ Kakor bolj se bliža deseta ura, tim bolj se polni cerkev pobožnih farmanov. Ura deset vdari; možnarji zagromé, zvonovi veselo zapojó, iz duhovnišnice se pa prikažejo preč. g. fajmošter, spremljani od deset gg. duhovnov. Ko procesija dospé pred altar, zapojó gosp. fajmošter: „Veni sancte Spiritus“, in potem služijo prvo sv. mašo za svoje farmane. Po „evangeliju“ stopijo na leco korar in stolni fajmošter vis. čast. g. Jož. Zupan, ter govoré o dolžnostih, ktere imajo fajmoštri do svojih farmanov, in ktere imajo farmani do svojega fajmoštra. Marsikteremu poslušalcu se je uternila solzica, ko so prečast. g. govornik spomnili prejšnjega g. fajmoštra, in ko so tako ginljivo na serce govorili, kako naj se zanaprej obnašamo do svojih duhovnov, posebej do g. fajmoštra itd. Po maši je bila zahvalna pesem, popoldan pa pete litanije. Mogočno streljanje je pa do mraka poveličevalo slovesnost tega dneva. Gospod fajmošter so bili serčno in častito sprejeti, in mislimo, da so s tem dnevom marsikomu zginili presodki, ktere bi bil utegnil imeti o tej fari, ker farmani izanski so ta dan pokazali, da ni vse resnica, kar svet o njih govori. — G. —

Pisma z Dunaja. V. (Pismo neke ženske iz Eggenburga, blizo Dunaja, ki je po prošnji zveličanega o. Hofbauera zdravje zadobila.) Ta oseba piše: Rojena sem v malem Harmes-u, fare Dobersberg, 40 lét stara, nemožena; od avgusta 1860 stanujem v Eggenburgu.

K čutniški slabosti in k bolezni na pljučih se mi je pridružilo leta 1852 hudo vnetje v gerlu, tako hudo, da so se v vratu naredili mehurji, in sicer na kosti, ki veže glavo in vrat; iz tega se je naredila bramorka (kostna gnjiloba). Bilo je tako hudo, da sem mislila, da imam steklene čepine (glaževino) v vratu; ne morem popisati, kako me je bolelo. Od leta 1855 do 1862 sem majhne kosti izkašljevala, ktere tukaj priložim. Iskala sem pomoči pri zdravniku Grabacherju v Vaidhofnu-u ob Tajji, zapisal mi je zdravilo za vrat, recept tukaj pristavim; rekel pa je, da popolnoma ozdravljenje je nemogoče, umerla bom za lakoto. Tudi Jemetz, zdravnik v Habings-u, je določno izrekel, da brez operacije ni pomoči. Tako je rekel tudi gospod Müller, drug zdravnik ondi, da bolezen je neozdravljiva. Proti koncu l. 1860 sem iskala pomoči pri g. dr. Fink-u v Eggenburgu, ki mi pa ni nobenih zdravil zapisal, rekel je le enkrat, da naj usta splahnjem z vodo od otrób, da se rana ne širi; česar pa nisem rabila.

Vender, čast in hvala Bogu! po priprošnji zvel. o. Hofbauera sem té hude vratne bolezni do čistega rešena. Leta 1862 je bila bolezen tako narastla, da bi bila morala lakote umreti. Že 6 tednov nisem mogla nič mesa vžiti, tri dni tudi juhe in vode ne piti, k temu so bile bolečine neizrečene. Moja prijateljica in strežnica Julijana

Hummel poprosi našega spovednika čast. o. Opitz-a, naj bi me prišli obiskat in tolažit, ker zapustila me je bila vsa časna pomoč. Hvala Bogú, blažene so bile njih tolažljive besede. Djali so: „Vidite, da pri ljudeh ni več pomoči, vdajte se v voljo nebeškega Očeta. Pa eno bi vam še vender svetoval. Ako imate zaupanje do zvel. Hofbauera, sicer ni še za svetnika razglašen, opravite njemu v čast devetdnevnicó.

Jaz in moja prijateljica sve se spovednikovega sveta prec poprijele, obljubile vsak dan moliti rožni venec, dve sv. maši najeti, in če bo za zveličanega razglašen, njegovo podobo kupiti ter jo cerkvi darovati. To se je zgodilo 30. prosenca l. 1862. Tisto noč se mi je prikazal Klemen Hofbauer, obdan s 7 ali 8 mašniki; stopil je k moji postelji in mi rekel: „Zaupaj stanovitno, še huje bodo tvoje bolečine, pa v treh dneh boš svoje bolezni rešena!“ Bolečine so bile veliko huje, Bogu je znano. Julijana, moja prijateljica, je po svoji zmožnosti tudi za me molitve opravljala, ker sama nisem mogla. 1. svečana me obišejo gospod Opitz, in ko odidejo, stopi v sobo g. zdravnik Fink, ki je vrat pogledal in zopet rekel, da ni več pomoči, ker se je bolezen že čeljusti prijela; tudi ta dan sem še nekaj košic izkašljala. Zvečer med 6. in 7. uro pa se je neutegoma obrnilo; bilo mi je kakor bi mi kdo olja vtil na rane. Klemen se mi prikaže, obdan z velikim sijanjem, in reče: „Bodi potolažena; tvoj vrat je zdrav, .. poskusi in jej!“ Ta večer sem vžila dve skledici juhe. 2. svečana sem jedla meso po lačnosti. Moj vrat, hvala Bogu in zvel. Hofbaueru, je bil zdrav in je zdrav ostal do današnjega dne. Poprej že sem imela bolezen na pljučih, ki pa z vratno boleznijo ni v nikakoršni zvezi; in nič ne dvomim, da bi mi zvel. Klemen tudi v tem zamogel pomagati s svojo prošnjo. Te dve leti jaz in moja prijateljica Julijana iskreno častive zvel. očeta Hofbauera iz hvaležnosti in zvolila sem si ga za svojega patrona ter priprošnika v vsaki sili in terdno sve sklenile ga vse žive dni častiti. Že večkrat sve sveto obhajilo in sveto mašo v zahvalo in v njegovo češenje darovale. Odkar sem ozdravela, serčno prosim Boga, kakor tudi moja prijateljica, da bi bil Hofbauer od vesoljnega katoliškega sveta za svetnika spoznan in češen. 24. prosenca so tukajšnji oo. redemtoristi devetdnevnicó naznanili, da bi se srečno zveršilo obravnavanje, po katerem se ima Klemen Hofbauer za zveličanega izreči. Zvečer se mi je Hofbauer zopet prikazal; soba je bila kakor vsa razsvetljena. Bil je v roketu in štoli. Rekel mi je: Vem da boš še doživela, ko bom od vesoljne cerkve poveličevan. Kjer morem kaj k njegovi časti pripomoči, ne bom opustila, in nič mi ne bo omajalo zaupanja na zveličanega očeta Hofbauera. Tudi povem, da sem pripravljena vse to s prisego poterediti, in če je treba, za to tudi življenje dati.

V Eggenburg-u, 17. sušca 1864.

Dallinger Rozalija. Julijana Hummel.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Španjski zarotniki), ki se imenujejo „junta“, sedanja vlada, so že pričeli svoje rokodelstvo. Nasvetovala je namreč junta, da naj se zatrejo duhovske družbe, ki so vstanovljene od leta 1835. Tem frajmavrarjem diše moštrance in kelih, ki jih bodo judom prodali, denar pa zadegali, kakor na Laškem. Jezuitom so napovedali, da v treh dneh bodo zaklenili njih kolegije in druge naprave. Njih premakljivo in nepremakljivo premoženje „bo narodovo“, — namreč tako kakor na Laškem. Pri duhovstvu je začelo trajmavrarstvo, pri bogatinih, frajmavrarjih in judih zna jenjati derhal.

V Kataloniji je bila „junta“ oo. jezuitom napovedala, da v treh urah naj se spravijo, le ker je ljudstvo očitno zobé pokazalo in se za redovnike oglasilo, so mavtarji za nekaj dni odjenjali. V tacih dogodbah vesoljni svet vidi, da turki in človekožerci niso manjši liberalci, kakor ti velikanski trinogi in mnihoderci 19. stoletja. Da se jim je punt pospešil, ni čudo, ker samo v Madridu imajo neki frajmavrarji 49 beznic z 21.000 bezničarji.

In v tem samem mestu so imeli poslednje dni pred vrišem 20.000 s puškami in revolverji okovarjenih tolovajev, ki so bili nastavljeni zoper vlado. Da družih pomagačev ni bilo manj, kateri povsod po časnikih že leta in leta španjsko vlado in vladno osebstvo naj gerše obrekujejo in černijo, to je tudi očitno... To bodo čudne reči o vesoljni sodbi na dan prišle! To se bo hudodelstvo treslo! —

(Kdo je „pravi duhoven?“) Naše undanje opombe o koncu burbonske vlade na Španjskem so „Tagblatta“ nezmerno razšetinile. Kaj to pomeni, ako kdo vse preveč zatarna, ko se mu v nogo zadeneš? Ima ne mara kurje oko? — Ker „T.“ meni s tem „Danico“ kozje molitvice učiti, da njen spis citira, za kar smo mu pa hvaležni, naj povemo tudi mi, kako se je „T.“ nad nami znosil: naj častiti bravci zvedó, kakošne dokaze ima „Tagblatt.“

Psovanje „Rima“ in „ultramontanov“ — to so dokazi „Tagblattovi“, da burboni niso zato kaznjeni, ker so jezuite preganjali, ampak najberže zato, ker so jih na svojih dvorih imeli „dieses verkommene Herrscher-geschlecht, dessen Höfe Asyle jenes ränkeschmiedenden, mit den Verwünschungen der Völker beladenen Ordens waren.“ (Namesto „der Völker“ naj bi bil rekel „der Freimaurer“, katerim gre tudi adjektiv „ränkeschmiedend“; to so ravno zdaj na Španjskem pokazali.) — Potem ko je „Tagblatt“ Burbonom in jezuitom sam dritte zapisal, je začel praviti, da „ultramontani“ narode klasificirajo in le tistim „sehr gut“ dajejo, kjer vse gomazi mnihov in samostanov, kjer nepotrebni prazniki, premišljevalne pobožnosti, procesije in božje pota ljudsko lenobo pasejo in redijo. Za dežele pa, kjer so padle cerkvene predpravice, da ni več „država v državi“, kjer je bilo premoženje „mertve roke“ po deržavljskem vposestvu v narodno-gospodarsko ceno dovedeno (te lepe besede hočejo reči: „kjer so cerkev in samostane oropali,“ kakor se ravno zdaj na Španjskem godi. Ali ne? Si že golant, „Tagblatt!“ Le veliko tacih naukov, pa te bodo še bolj spoznali — tudi tvoji božarji), kjer namesto mračnega duha verske intolrancije in fanatiških gorečnikov oživljajoča sapa humanizma in napredka svoje blagre seje (O kako mično lepo!), — za take imajo „ultramontani“ samo černe pike... Ali se ne vsiluje bravcu misel, da tako bombatiško piše tisti, kdor nič jedra nima povedati? Kar pa nasledva, ima definirati, kaj je „pravi duhoven.“

„Med tem ko se pravi duhoven duhovnih vojsk svojega ljudstva za pravico in resnico djansko vdeležuje, uni „rimljanje“ že lagoj zaženejo, če se boljši juterna zarija le zaznava; išejo si od drugod gasivcev, da bi se kje svitloba „aufklärung“ v deželi dalje ne razširjala; nevedno ljudstvo strašijo z bavbavom frajmavrarstva (Pa le v Madridu teh „bavbavov“ ni bilo manj kot 21.000!), in vender ravno oni nepremakljivo na tuje gledajo, unkraj gorá (ultra montes. — Cekina vredna písca!); tarnajo sicer zoper mnoge davke, s katerimi je dežela preobložena, vender pa so nezmerno srečni, ako poslednji prihranjeni poslov vinar darujejo misijonu v daljnih deželah ali pa po kranjskem kavaljeru papeškemu monsinjoru za Petrov denar svoje dežele v roko potisnejo. (Nič ne dvomimo, da Tagblattovce serce boli, ako

Kranjec založi kak vinar za misijon, da bi pomagal svojim daljnim neverskim bratom k svitlobi, ki je vsa druga, kakor Tagblattova „juterna zarija,“ ali če za sv. Očeta kak darček dá; s tem dobri ljudje ravno pokažejo, da do prave vere kaj več deržé kakor pa tisti, ki svoje katoliške otroke drugovercem v šole dajejo, pa da se po pravici zanašajo na stoterno plačilo v prihodnjem življenji.) Tako delajo naši s sovraštvom do Nemcev napolnjeni ultramontani,“ pravi „Tagbl.“ nazadnje in k temu je pristavljeno še priserčno vošilo, naj bi se vender svetni domorodci ločili od duhovstva, kajti potlej bi blezo v eni noči od Mure do Adrije bilo vse poger-manjeno.

Poslušajte tedaj, katoliški duhovni, novo čudo: „T.“ je teolog postal, in še več, on se je povzdignil nad škofo, nad papeža, nad vso teologijo. Ne teologiški učeni-ki, ne škof, ne papež, — ampak ljubljanski „Tagblatt“ bode zanaprej določeval, kdo je „pravi duhoven.“ Bojte se, gospodje, kateri ne dostojite skušnje pred „liberalnim“ tribunalom „Tagblattovim.“ Sedaj dela pričala nrvnosti, potlej začne ne mara celo duhovnije deliti.

Da se tedaj veste pripraviti na „konkurs“ „pravega“ ali „Tagblattovega duhovna,“ naj ponovimo saj nektere „Tagblattove“ tirjatve.

1. „Tagblattov pravi duhoven“ se djansko vdeležuje vojsk svojega ljudstva za resnico in pravico, — tedaj zoper cerkvene pravice, zoper Rim, zoper škofo, za civilni zakon, za zatiranje cerkvenega vpliva v šoli. Ta pomen kaže antiteza v „T.“ spisu.

2. „Tagblattov pravi duhoven“ ne zažene precej „lagoja,“ če se „boljši juterna zarija zaznava“ in ne iše od drugod gasivcev zoper svitlobo „aufklärung“ v deželi; ou molči, ko „T.“ n. pr. roji zoper praznike, božje pota, procesije, darove za sv. Očeta, misijone itd.

3. „Tagblattov pravi duhoven“ ne straši ljudstva z „bavbavom“ ali „popancem frajmavrarstva,“ temuč zadovoljen gleda in molči, ako ti kerti rijejo, če bi imeli tudi poslednji prestol — zlasti katoliški — prekucniti.

4. „Tagblattov pravi duhoven“ ne gleda „unkraj gorá — ultra montes“, — njemu ni nič mar za sv. Očeta, za Rim, ampak le samo za „liberalizem“ takraj.

5. „Tagblattov pravi duhoven“ povsod zasledva v ränkeschmiedende jezuite in z apostoljsko gorečnostjo iz dežele podi to „landplage.“

6. „Tagblattov pravi duhoven“ si zadovoljno roke mane, ako „padejo cerkvene predpravice,“ njemu je tudi resnica in zmota ena reč, oboje premore „liberalnemu“ človeku „liberalne nebesa“ odpreti.

7. „Tagblattov pravi duhoven“ kar sehr gut piše tistim deželam in vladam, kjer se premoženje „mertve roke“ po deržavljskem vposestvu v narodno-gospodarsko ceno spreminja.“

Kdor tedaj hoče pri „Tagblattovcih“ poskušnjo opraviti, naj dobro študira, kakošen mora „pravi duhoven“ biti po „Tagblattovem“ kopitu. —

Na prederzno očitanje: „Tako delajo naši s sovraštvom do Nemcev napolnjeni ultramontani,“ bodi rečeno: „Tako laže s strupom do slovenstva napolnjeni „Tagblatt.“ Mi ne sovražimo nikogar, poganjamo pa se povsod za pravico in za resnico ter „svitlobo“ ne v „Tagblattovem“ pomenu, ampak v zmislu Njega, ki govori: „Qui me sequitur, non ambulat in tenebris.“ „T.“ se o vsaki priliki tako véde, kakor da bi hotli naši domoljubi nemšino čisto iz dežele pregnati. To ni res! Da naj ima domači jezik v domači deželi prvo stopnjo, to je vender natorna pravica, ki je noben pametni človek tajiti ne more. Kaj bi rekli „Tagblatarji,“ ako bi šla kôpa Slovencev na Dunaj in bi začeli zoper nemšino rojiti in jo z Dunaja preganjati, češ, da je tudi nekaj Slovencev na Dunaju? Da se pa učenje nemškega

jezika po nekoliko večih učilnicah ne bo nikoli smelo opustiti, dokler bo Avstrija stala, to vsak previdi. In da naši naj boljši domoljubi, duhovni in drugi, nemšine ne sovražijo, kažejo s tem, da nemško in slovensko govoré in pišeje, kakor nanese. Ako pa nemšine ne sovražimo, je še veliko prederzniše terditi, da sovražimo Nemce. Bog ne daj kaj tacega! Le en sam Nemec v Ljubljani ali drugej naj pové, da n. pr. kak duhoven ali drugi poštenjak z njim zato, ker je Nemec, manj prijazno dela kakor pa s Slovenci. Nam vera in naravno čutilo tako djanje prepoveduje, in kakor so nam svete in neprelomljive vse zapovedi, tako ne manj una od ljubezni do bližnjega.

Ker se domoljubi potegujejo za naravne pravice svojega maternega jezika, torej „T.“ o vsaki ljubi priliki kriči zoper „fanatizem.“ Prašali bi pa, ali ni veliko več to „fanatizem,“ da „T.“ z dolgo kljuko vsako naj manjši priliko na-se vleče in v to obrača, da psuje naš in svoj lastni materni jezik? On Nemce slepi s tem: kdo vé, kaka čobodra iz vsih jezikov, ki je nihče ne razume, je naša slovenščina; mi pa vemo, da prosti pôsli in kmečki ljudje berejo in umevajo Danico brez spotike, in cele oddelke duhovni večkrat beró s prižnice ali pa mladini pri poduku, in nič se ne sliši, da bi ljudstvo ne razumelo. In v kakoršnem jeziku piše Danica, v takem oziroma skoraj brez razločka pišejo drugi slovenski časniki, v takem se tudi ljudstvu božja beseda oznanuje in se je oznanovala od nekdanj. Redkoma kak provincijalizem ali tehniška beseda vmés, kakor v vsakem jeziku, celega pomena ne kali. Kje je tedaj tista nova skovana slovenščina, o kateri „Tagbl.“ tolikrat marnuje?

„Tagblatt“ je undan do obdivjanja rojil, ko je bila v dež. zboru sprejeta postava v prid domačega jezika. V listu naslednji dan po zadevni obravnavi je bil vso jezo scédil na zbornu večino, strašno ga peče, če se ne bodo več Slovenci ponemčevali. Ali ni to „fanatizem.“

Po Heimanu je undan „T.“ se hrustil, da 38.000 Kranjcev je na tujem; in sklep?.. Zato se mora po vseh ljudskih šolah nemško učiti!.. Več, več, predragi! morebiti celo tudi arabsko, indijansko, laško, angleško itd., zakaj izmed teh 38.000 jih je tudi nekaj v Egiptu, v Ameriki, zlasti pa med Italijani itd., razun če je, ali bo v kratkem vesoljni svet se pogermanizoval. — Na kateri strani je „fanatizem?“ Zakaj se neki „T.“ za italijanščino in madjarščino nič ne poganja, ki ste sosedi s Slovenci? — Kam tedaj „Tagblattov“ fanatizem tegne? —

In kaj še več? „Tagblatt“ ni kar si bodi; on se véde kakor „potestatem habens“, kakor kdo, ki ima vsakemu kaj povedati in očitati. Ni davno ko je levite bral gospodu državnemu namestniku pl. Konradu Eibefeldu, kako bi moral Slovencem drugač na pete stopati; potlej pa je obiral vladinega komisarja Svetca, da se mu v seji konštituc-vereinovi ni prav obnašal, in ga z deželno vlado vred šmentano na \$\$\$ deva, pričakujoč od poslednje, da bode prihodnje bolj previdna, in za take „ehrenwerthe“ možake, kakor so v konštituc-vereinu, koga pripravnišega volila kot je kak „lokalpolizeikommissär mit den extremen politischen Anschauungen.“ — Kaj pa ko bi po kacega ministra samega telegrafirali?! —

Novo berilo iz vsih vetrov. Patrijarhovo mlado semenišče v Bejt-Džalli pri Betlehemu rodi sad; pred malo mesci sta dva gojenca prejela dijakonstvo, katerih eden je iz Nazareta, drugi iz Bejt-Džalle. Poslednji je od razkolniških staršev, njegovi starši pa so se vernili v katoliško cerkev in on je stopil v semenišče. Obredi so se opravljali na sami Kalvarii. Tako bode Palestina sčasoma imela zmiraj več domačega duhovstva, in upati je, da

se tudi pričenjajo spreobrnjenja v večem številu. — V Londonu je bil nedavno posvečen za katoliškega duhovna sin bivšega ministra Gladstone-a, in pričakuje se, da tudi njegov oče se skorej poverne v katoliško cerkev. — Vse toži, kako dolgočasno je bilo pretečeno saboto o pričenanji deržavnega zborovanja, ker je bilo vse prazno in se jih je komaj za sklepanje zmožno število zbralo. — „Tagblatt“ je postal tudi „cerkveni špicel“ ter poslušaj pridige iz tega „lepega“ namena, da bi potlej pridigarje pikal; — pobira tudi naj ostudniše pravljice zoper samostane in duhovstvo, ki se jim laž očitno na čelu bere. Pa je že dobro, morebiti bo vender le kdo verjel, kaj ne?... So mar take nemške „lekture“ pomoček, da bodo pošteni katoliški starši toliko rajši dajali svoje otročiče nemščine učiti se?

Iz Ljubljane. Kmetijska družba bo poslala gg. dr. Kosta in J. Zevnika na Dunaj k kmetijskemu zboru, ki bode pod predsedništvom ministrovim od 9.—14. prihodnjega mesca. — G. Ant. Vit. Gariboldi se je odpovedal poslanstvu. — V prvem zboru, ki ga je imelo društvo za narodne pravice 17. t. m., so bili izvoljeni ti-le odborniki: Dr. Ahačič, dr. Bleiweis, dr. E. Kosta, Jan. Horak, Peter Kozler, J. Murnik, M. Pakič, dr. Papež, dr. Poklukar, Fr. Ks. Sovan. Predsednik je dr. Bleiweis. — Šentjakopska mestna šola ima več učencev, kakor druge leta. — V Šenpasu na taboru je bilo neki do 10.000 ljudi in vse se je veršilo v redu. — Ljubljanski „Sokol“ je dal na svitlo 1. bukvice: „Nauka o telovadbi s 50 kamnotisnimi podobami, katero delce je pomenljivo tudi zavoljo slovenskega v novo vravnega imenstva. Veljá (pri Honu) 40 soldov. S poštenimi telesnimi vajami bi se utegnili mladenči od marsikterih nepoštenih kratkočasov odvrčati.

Méd in Peltn.

Kaj je sramotno pod solncem? Sramotno je, ko je kdo čevljar, pa psuje čevljarstvo; sramotniše je, ko je kdo Slovenec, pa psuje slovenstvo; naj sramotniše je, ko je kdo katoličan, pa psuje papeža in katoličanstvo.

Boj se: velike vode, ljudskega šepota, in pa človeka, kateri je nezvést svojemu Bogu.

Ne boj se spoznati, da si v zmoti; ne boj se greha spovedati se; ne boj se za greh zadostovati.

Pretepavcem. Fantje, bodite pametni in nikar se ne pretepavajte, pustite ljudi pri miru, nikar kamnov v nikogar ne metajte! Veste, da to mora res hudo biti, ker še taki ljudje to grajajo, kateri skorej nobene druge reči za greh nimajo. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jan. Debelak-u, duh. pom. v Šentvidu, je podeljena fara Predvor. Č. gosp. Jan. Justin, lokalist v Goričah, se podá v pokoj in Goriče so 7. t. m. razpisane.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz neim. roke 1 vel. križavec s pristavkom: Sv. Oče! Prosim enega zdihljeje za nemilo serce, ki Vam in nam oponaša beliče, katere Vam v Vaših naj večih britkostih dobrovoljno Vaši otroci darujejo. Z Gorenskega 7 gl. 50 kr. Svetemu Očetu v tolažilo v Njih dušnih in časnih stiskah.

Za afrik. mis. Iz Kolovrata 7 gl. 55 kr. U. Sk. 1. gl